

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף קיו.

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה רמב

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(חי"מ שמו שמה)

ליקוטי

ומפנינים ^[א], אזי משליך המזל העשירות כלאחר יד, מכ"ש כשזוכה שירגיש גם בעצמו שההתקרבות להצדיק הוא יקר מכל העשירות שבעולם, אזי בוודאי אינו משגיח על ממון ואינו רוצה כלל עשירות :

רמא [ב] **כשיש** דינים ח"ו, אזי המדת הדין אין לה כח לכלות לגמרי, כשרז"ל (סוטה ט) חצי כלים והם אינם כלים, אבל האדם יש לו כח לכלות לגמרי את חבירו ח"ו [ג]. יע"כ כשיש דינים על אדם אחד ח"ו, ובא אדם אחר ועומד וחולק עליו, אזי מדת הדין מסתלק ממנו, כי הם רוצים יותר שינקום בו האדם, כי יש לו כח כנ"ל. ע"כ מי שהוא" צדיק גדול ומשגיח בתיקון העולם, הוא חולק לפעמים בכוונה על צדיק אחד כדי לסלק מעליו מדת הדין כנ"ל [ד], כי יסמכו עליו שהוא ינקום יותר, אבל אח"כ הוא עושה ברחמים ואינו עושה יסורים לאותו הצדיק. וז"פ [ו] **פנחס בן אלעזר ה"כ השיב את חמתי וכו' בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי וכו' [ז]**. היינו שפנחס השיב את חמת ה' וסילק מדת הדין מישראל, ע"י שהוא לבש נקמה לנקום בהם, ע"כ נסתלקו הדינים כנ"ל, וזה מחמת כי הדינים אינם יכולים לכלות וכו', ע"כ הם רוצים' יותר כשאדם רוצה לנקום כנ"ל. וזה **ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי**, "היינו שבזה מודיעה" לנו התורה גודל הטובה שעשה פנחס לישראל, בקנאו את קנאתו ית', ולבש נקמה לנקום בהם, שבזה עשה להם טובה גדולה, והטעם הוא, כי **ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי**. היינו שבקנאתי במדת הדין שלי, איני מכלה את בני ישראל, כי מדת הדין אין בה כח לכלות כנ"ל, אבל האדם כשנקום יש לו כח לכלות לגמרי ח"ו. ע"כ עשה פינחס' טובה נפלאה לישראל, במה שלבש קנאה לנקום בהם, כי עי"ז רפתה מישראל כח הדינים, בחושכם שפינחס ינקום בהם ביותר, כי פינחס' הוא אדם שיש לו כח לנקום יותר לכלות לגמרי ח"ו, וכנ"ל. וע"כ עי"ז השיב פנחס' את חמתי וסילק מדת הדין כנ"ל. אבל באמת, פנחס בוודאי הו' רחמן, "ויבודאי אח"כ היקל הדינים מעליהם :

רמב [ח] **דע** "שיש בחי' אריך אנפין בקליפה וע"ח שער הקליפות פ"ג [ט]". ומי שפוגע באשה מבחי' זו, קשה לו להנצל מההרהור', ואף אם יעלים" עיניו, אעפ"כ בכל צד שיפנה תזדמן לו, כי היא בחי' אריך אנפין של הקליפה, שהם ^כפנים ארוכים, וע"כ בכל צד שיפנה תזדמן לו : **ודע** שצדקה ^כהיא סגולה גדולה ומועלת מאוד להנצל מהרהורי ניאוף, אך אעפ"כ אסור לסמוך ע"י, ולהיות מעורב עם הנשים ולהרבות שיחה עמהם ח"ו, רק שאינו מזיק לו כ"כ. וזהו (אבות פ"א) ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה, היינו שאף שאתה עושה צדקה ועניים הם בני ביתך, אעפ"כ אל תרבה וכו' כנ"ל. אבל אין האיסור רק שלא ירבה, אבל מה שהוא מוכרח אין

רמא רמב רמג רמד רמה

מזיק לו, וזה נעשה ע"י הצדקה שהיא מצלת מההרהורים^כ של ניאוף, שהם בחי' אבי אבות הטומאה, בחינות מת, וצדקה מצלת מהם, בבחי' (משלי י)^{כב} **וצדקה תציל ממות**, ה' יצילנו : **רמג** [כג] **דע** שיש צדיק גדול מאוד, שאין העולם יכול לסבול קדושתו, ע"כ הוא מתעלם מאוד, ואין רואים ממנו שום קדושה ופרישות יתירה [כד], זה מחמת גודל קדושתו מאוד [כה]. וזה בחינות כל השירים קדש ושיר השירים קדש קדשים. (ידים פ"ג) נמצא שירכ"ב השירים הוא קדוש מאוד יותר הרבה מכל הספרים. והנה מצינו ששלמה המלך עליו השלום חבר שלשה ספרים משלי קהלת ושיר השירים, ובאמת משלי וקהלת הם כולם מלאים מוסר ויראת שמים מאוד, ומצינו בהם תיבות קדושה וטהרה כ"פ, אבל בשיר השירים אינו נמצא תיבות קדושה וטהרה כלל. פוק עיין ותשכח [כז], שבכל ספר שיר השירים אין נמצא שם בכל הספר שום תיבת"א קודש וטהור. וזה מחמת גודל עוצם קדושתו אינם רואים שם שום קדושה. ע"כ אינו נמצא שם תיבות קדושה וטהרה כלל [כח]:

רמד [כט] **מי** שהוא מעורב בין העכו"ם, דהיינו שיש לו עסקים ומו"מ עמהם, צריך לשמור עצמו מאד מאד שלא יזיק לו, כי בקל יוכל להתפס ברשתם ח"ו לחלוק עצמו ממדרגת יהדותו שיש לו, כי לא די להאדם שהוא בעוה"ז השפל אשר מלאכים אין להם כח לעמוד בזה העולם. כמו שמצינו שפעם א' באו"ל מלאכים בזה העולם ונלכדו מאוד [ל]. אבל באמת ישראל יש להם כח יותר ממלאכים, והם יכולים" לעמוד בזה העולם ולהתגבר על העוה"ז, ולהדבק בהבורא יתב"ש. אבל להיות ג"כ מעורב עם העכו"ם, זה קשה מאוד, ע"כ צריך לשמור עצמו מאד מאוד, להיות כיתד חזק כל ימוט [לי] ממדרגת"ל כשרותו ויהדותו :

רמה [לב] **דע** שיש חדרי תורה, ומי שזוכה להם, כשמתחיל לחדש בתורה, הוא נכנס בהחדרים, ונכנס מהדר לחדר ומהדר לחדר, כי בכל חדר וחדר יש כמה וכמה פתחים לחדרים אחרים, וכן מאותן החדרים לחדרים אחרים, והוא נכנס ומטייל בכלם, ומלקט משם אוצרות וסגולות יקרות וחמודות מאוד, אשרי חלקו. אבל דע, שצריך ליוזר מאוד, לכל יטעה בעצמו, כי לא במהרה זוכין לזה, כי יש כמה וכמה חידושין שאינם באים משם, רק מהיכלי התמורות, כי **את זה לעומת זה עשה אלקים** [לג]. ואף שנדמה לאדם להשגה גדולה, אף על פי כן, גם שם יש חידושים נאים שנדמין להשגות. וגם בזה יש כמה בחינות, כמו למשל כשכותבין תיבת אדם, יודעין שזה מרמוז על דמות האדם, אבל הוא רק ברמז בעלמא, כי אין כתוב שם שום ציור האדם, ויש שמציירין על הנייר ציור האדם, ושם נגלה יותר קצת דמות האדם, ויש שמנסרין ציור האדם מהתיכת עץ, ושם נתגלה עוד יותר ציור האדם, אבל אף על פי כן אין זה אדם ממש, רק האדם בעצמו הוא האדם באמת. כמו כן

מוהר"ן קיו.

תורה אור

איוב כח (יז) לא יערכנה זֶהב וזכוכית ותמונתה פְּלִי פֶזֶ: (יח) רָאמוֹת וְגִבִּישׁ לֹא יִזְכַּר וּמִשֶּׁן חֲכִמָּה מִפְּנִינִים: תורה רמא

במדבר פינחס כה (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁבִי אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: תורה רמב

משלי י (ב) לא יוֹעִילֻ אוֹצְרוֹת רָשָׁע וּצְדָקָה תַּצִּיל מָמוֹת: תורה רמג

קהלת ז (יד) בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה כְּטוֹב בְּיוֹם רָעָה רָאָה גַם אֶת זֶה לַעֲמֹת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל דְּבָרָת שְׁלֹא יִצְאָה הָאָדָם אֶתְרֵי מְאֻקָּה: תורה רמה

^[א] לשה"כ איוב כח – יז ית. ומשלי ג' טו ושם ח' יא.

^[ב] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו ועיין גססן הטפחות והגאות ומכתי' גססופי כמה הגאות במרכי זו להצטת הענין)

^[ג] עיין שמואל-ב' כד יד נפלה נא ביד ה וכו' וביד אדם אל אפולה. ועיין זוהר וישב קפה. ואור החיים ואלשיך בראשית לו כא שבעל בחירה יכול להזיק גם בלא גזרת שמים. ועי"ש אילת השחר (שטינמן) שמקשה מהגר"א ומישב. ועיין רבנו חננאל חגיגה ה. יש נספה בלא משפט כגון אדם שיהרג חבירו. ועיין פנים יפות במדבר לה יד. ועיין שיחות הר"ן אותיות פ' צו, לעומת זה עיין רש"י רותי ג' יט עה"פ התחת אלקים אני אלא ששם אפשר כיון שהיה מלך וכדברי החיד"א במדבר קדמות כ' ו' דלב מלכים ושרים ביד ה' כיוון שכוחם גדול לא ניתן להם להזיק בלא גזרת שמים. אמנם דעת הגר"א שלעולם א"א להזיק בלא גזרת שמים (אורות הגר"א עמ' שא)

^[ד] גם בדפדפ"ר ותורלד-ע"כ, ומתורלו – וע"כ

^[ה] בדפדפ"ר ותורלד- מי שהוא, בתקפא ברגר ואוצר– מישהוא, בתקפא גיטין – מי שהוא,

^[ו] עיין שיחות הר"ן סימן צו

^[ז] * במדבר כה

^[ח] מתורצו - וכו'

^[ט] עיין תורה ריג וסוף תורה רעת

^[י] בכל המהדורות - רוצים, ונראה שהכוונה מרוצים.

^[יא] מכאן עד ג' שורות לפני הסוף היא הוספה שהוסף מהור"ת בתקפא וגם אינה בלוח השמסות של דפדפ"ר

^[יב] מתורצו - מודיע

^[יג] מתורצו - פנחס

^[יד] מתורלו - פנחס

^[טו] מתורצו - פינחס

^[טז] בתשכט - ובוודאי

^[יז] תורה זו נאמרה סמוך לפני שבועות שנת תקסו ועיין ח"י"מ סימן נט וסימן לא.

^[יח] בתקפא נראה – ביש (ש' נדמה לב' וכדמצינו בהרבה תקומות)

^[יט] שער מה בשליש האחרון של פ"ג בד"ה והנה נתבאר בקיצור

^[כ] גם בדפדפ"ר מההרהר', ומתורצו - מהרהור

^[כא] גם בדפדפ"ר ותורלד- יעלים, וכן בלקוסי עצות דפוס ישן מחשבות והרהורים אות יד-יעלים, ומתורלו - יעצים

^[כב] בתקפא- פג ט

^[כג] גם בדפדפ"ר ותורלד- היא, ומתורלו- הוא

^[כד] בתשכט - מהרהורים

^[ל] לשה"כ ישעיהו כב כג ועיין מצודות שם

^[לב] מתורצו - ממדריגת

^[לט] לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^[מ] קהלת ו' יד

יש הרהורי אשה, שרק צדקה מצילה מהן

ליקוטי מוהר"ן תורה רמב

זמן ומקום אמירת התורה
תורה זו נאמרה סמוך לפני שבועות
שנת תקסו

פתיחה

א. הרהורי נאוף הם אבי אבות הטמאה בחינת טמאת מת, וצדקה מצלת מהם. ואף-על-פי-כן אסור לסמוך על זה ולהרבות שיחה עם הנשים חס ושלום, רק מה שמכרח לדבר עמם אינו מזיק לו על-ידי זכות וכח הצדקה: ב. יש הרהורים שנמשכין מקלפה כזאת שקשה מאד להנצל מהם, ואף אם (יעצים) ויעלים^(ב) עיניו אף-על-פי-כן בכל צד שיפנה מזדמנים לו, וצדקה מצלת מהם: (לקוטי עצות מחשבות ורהורים אות יג יד הוא בקל"מ השלם)

הרבה תורות דיבר בהן רבנו על חומר הרהור רע וכיצד להתמודד עמהן. ראה לעיל תורה רלג, שלא להלחם בהן אלא להתעלם, וראה תורה פ' איזה מסירות נפש צריך לזה. כאן רבנו מדבר מסוג של הרהורים הקשה ביותר עד שאפילו להתעלם מהן א"א אלא רק בכח זכות נתינת צדקה ניצל מהם.

שיחות

חיי מוהר"ן – (לא) בשאמר התורה הנדפסת בסימן רס"ב בלקוטי א' על פסוק (שם ק"ב), "ושקוי בבכי מסכתתי" שקדם חידושי תורה צריכין לבבות. אמר אז על עצמו שבכל עת שהוא מחדש חידושי תורה הוא בוכה מקדם. גם אז בעת ההיא ראינו בעינינו ענין זה, כי באותה העת אמר התורה "ויאמר בעז אל רות", ביום וא"ו ערב שבת קדש, קיץ תקס"ו. גם קדם לזה אמר התורה "דע שיש אריך אנפין דקלפה וכו'" בסימן רמ"ב, וביום חמישי שלפניו בכה לפנינו, ואחר כך ביום שבת שלאחריו אמר הענין הנ"ל על פסוק, ושקוי בבכי מסכתתי. ויש בענין זה הרבה לספר כי כל זה היה בסמוך אחר פטירת בנו שלמה אפרים זכרוננו לברכה ומעט יתבאר במקום אחר בעזרתו יתברך:

חיי מוהר"ן – אות נט – מאמר ויאמר בעז סימן ס"ה נאמר בקיץ תקס"ו בסמוך אחר פטירת בנו הקדוש שלמה אפרים הנ"ל שהיה בחדש סיון תקס"ו, ואז נאמר המאמר הנ"ל ביום ערב שבת קדש: וקדם לזה אמר מאמר דע כי יש אריך אנפין וכו' סימן רמ"ב וביום חמישי שלפניו בכה לפנינו: ובשבת שאחר זה אמר מאמר ושקוי בבכי מסכתתי סימן רס"ב:

פרפראות לחכמה על לק"מ תורה רמב – דע שיש בחינת אריך אנפין בקליפה וכו', (עיין בעץ חיים שער הקליפות פ"ג) מאמר זה נאמר בסמוך אחר פטירת הילד בנו הקדוש שלמה אפרים ז"ל בקיץ שנת תקס"ו ובמאמר זה רומז בו לענין נפלא ויבואר במקום אחר:

פעולת הצדיק תר"ו – אחר השבת ארע הספור, שר' נתן ור' נפתלי הלכו על הרחוב, ובאה לפנייהם ערלית פרוצה מאד, רחמנא לצלן, וסבבו את פניהם לבלי להסתכל עליה וכו'. ואחר-כך בשבאו אל רבנו ז"ל, אמר לפנייהם הגלוי הנורא של "אריך אנפין דקלפה" ולקוטי מוהר"ן חלק א', סימן רמב. ואז הרגישו מרחוק את עצם רוח קדשו של רבנו ז"ל, ואיך ששום דבר אינו נעלם ממנו.

חיי מוהר"ן אות קכג – יש שם השמטות מחיי מוהר"ן כתב יד ראה השמטות לובלין מחיי מוהר"ן אות קמ דהיינו קכג והשמטות ר"א טפליקר אות ח". הובא לקמן מחיי מוהר"ן עם ההשמטות

פל"ח ברכות מו. על דברי הגמרא שם – אורח מברך מאי מברך ידי רצון וכו' ... ואל יודקר לא לפניו ולא לפנינו שום דבר הרהור חטא ועבירה ועון מעתה ועד עולם: כתב הפל"ח עיין סימן רמ"ב שעל ידי צדקה בחינת "ויהיו עניים בני ביתך", ניצולין מהרהורי ניאוף רחמנא לצלן, וזוה מובן: עכ"ל. (רוצה לומר שע"י שהכניס אורח לביתו יש כח לאורח לברך אותו שינצל מהרהור חטא, כי צדקה מצילה מהרהורי עבירה כמבואר בתורה רמב)

לקוטי הלכות

אהע"ז קדושין הלכה ג' (הלכות כתובות) אות יא ועקר התקון לזה הוא צדקה לעניים הגונים, ולהחזיק לומדי תורה העובדים את ה' באמת, כי על ידי צדקה משבר תאות ממון כנ"ל, ואז חוזר לדבק את עצמו בשורש השפע דקדשה ולקבל הממון בקדשה, להיות שמח בחלקו ולבלי להיות נבהל להון ואץ להעשיר, רק להסתפק במה שחננו ה' ולבטח בו יתברך תמיד אשר ברכו עד כה והשפיע לו פרנסתו או עשירות עד הנה, שגם עד זקנה ושיבה לא יעזבו האלקים הרועה אותו מעודו יברכו ויזון אותו בחסדו תמיד, שזהו עקר

² בגרסת לקוטי עצות היום הגרסה יעצים או יעצום, וכן הגרסה בלקוטי מוהר"ן תורה רמב ממדהורות שנת תרלו – יעצים, אבל במדהורות דפ"ר ותקפא ותירלד הגרסה יעלים עיניו. וכן הגרסה בלקוטי עצות הישנים, ורק אח"כ תיקנו עפ"י התיקון במדהורות תרלו. וצ"ע האם זו טעות כיון שצ' ול' בכתב רש"י (ל' ה) הן דומות טעה המעתיק או שבכוונה שינה. אבל לגרסת הלקוטי עצות שלא מדובר באשה ממש אלא בהרהורי אשה, אדרבה טוב להתעלם מהם ולהפנות פניו לענין אחר, כמבואר בתורה רלג, מאשר לעצום עיניו שאז יותר קשה להתעלם מהם. ורוצה לומר ואעפ"כ לא מועיל לו כי היא אריך אנפין.

העשירות, בחינת 'איזהו עשיר השמח בחלקו' (אבות ד, א). ואז זוכין להמשיך כל השפע אל הקדושה, כמו שכתוב: (דברים טו) "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל, 'עשר בשביל שתתעשר'. פי' צדקה ושמירת הברית תלויים זה בזה, כמו שכתב רבנו ז"ל בהתורה המותחלת: 'דע שיש ארץ אנפין וכו' (סימן רמב), שעקר שמירת הברית להנצל מהרהורים רעים המתגברים ביותר, שקשה מאד להנצל מהם, העקר הוא על ידי צדקה לעניים הגונים, בחינת (משלי י, ב): 'וצדקה תציל ממוות' וכו', עין שם. פי' הא בזה תליא, בשזוכין לשמירת הברית, נמשך השפע אל הקדושה, ואז נתבטלן הכפירות והעבודה זרה, שהוא בחינת תאות ממון כנ"ל. וכן להפך, בשמבטלן תאות ממון שהוא העבודה זרה, דהיינו על ידי שמרנה בצדקה כנ"ל, על ידי זה זוכה להנצל מלבוש לידי פגם הברית, כי על ידי הצדקה מקשר את עצמו בשרש השפע, שהוא רוחניות אלקות, ואז אין הקלפות, שמהם כל התאוות, יכולין להתאחז בשפע הקדושה כלל, ועל כן נצול על ידי זה מתאות נאוף שבא על ידי התגברות עכירת הדמים, שנמשך מהיצר הרע והקלפות, שהם בחינת אל אחר בפירות, שעקר אחיזתם בשמירת הברית העבודה זרה, חס ושלום, שהוא תאות ממון, כי כל אחד תלוי בחרו, על ידי שמירת הברית – נתבטל העבודה זרה, שהוא הממון כנ"ל. וכן להפך על ידי הצדקה, שהוא בטול העבודה זרה של הממון, נתבטלן הקלפות שמהם נמשך חמימות תאות נאוף וזוהי לשמירת הברית, וכן כנ"ל.

קושיות

א. דע שיש ארץ אנפין דקליפה – צ"ע כי מבואר בע"ח שער הקליפות פ"ג שאריך אנפין שהתחדש בחטא אדה"ר הוא בעולם היצירה, ואילו בעשיה החדש קליפה אפילו כנגד עתיק. צ"ל שכוונת רבנו שאע"פ שבעולם העשיה יש קליפה אפילו כנגד עתיק שבכתר, אבל כ"ש שיש קליפה כנגד אריך שבכתר, ואותה קליפה שנעשית ע"י הסתכלות באשה שעליה מדובר, היא לא הקליפה הגבוהה ביותר בעשיה, אלא השניה דהיינו קליפה כנגד אריך אנפין.

ב. מי שפוגע באשה מבחי' זו קשה להנצל מהרהור וכו' בכל צד שיפנה תודמן לו – צ"ע פתח בהרהור לשון זכר וסיים בלשון נקבה משמע שמתכווין לאשה. ועיין לקוטי עצות שם מדבר רק על הרהורים מבחי' זו ולא אשה ממש. זה לשונו יש הרהורים שנמשכין מקלפה כזאת שקשה מאד להנצל מהם, ואף אם יעצים עיניו וכו'. ולפ"ז לא שייך לשון יעצים עיניו כמבואר בתורה רלג שצריך להתעלם מהם ולא לעצום עיניו שאז אדרבה יותר קשה להתעלם מהן. ובאמת בדפוס ראשון ותקפא ותרלד בלקוטי מוהר"ן גרס יעלים עיניו. וכן מצאתי בלקוטי עצות ישן. ורק במהדורת תרלו תיקן יעצים עיניו. וגם זה מאד מסתבר שהיה בטעות כי ל' צ' בכתב רש"י (ל' כ) מאד דומה. עוד עיין בלקוטי תפילות סימן עח/ו על תורה זו שמוהר"ת נקט גם אשה וגם הרהורים אבל לא מזכיר עצימת עיניו אלא הפניית פניו.

ג. יש אשה שהיא מבחי' אריך דקליפה והפוגע בה וכו' – צ"ע האם היא אשה או קליפה? אם אשה כיצד יתכן שתהיה בכל צד, ואם היא קליפה, היתכן שגם באשה צדקת תהיה מבחי' קליפה זו? ושמעתי מהרב שבהסכלות איש באשה נעשה זיווג של הקליפה שבו עם הקליפה שבה דהיינו אנדר למוסיא דהיינו זכר ונקבה ונולד קליפה שמתגרה בהם. ולפ"ז אפשר שהיא מתלבשת בדמיון ונראית בדמיונו בכל צד שיפנה.

ד. מי שפוגע באשה מבחי' זו קשה להנצל מהרהור וכו' בכל צד שיפנה תודמן לו – צ"ע מה הכוונה? נראה שהכוונה לאשה, שהיא נשמה גבוהה מאד ולא דווקא שנפלה לקליפות אלא אפילו שהיא אשה צדקת גדולה וחשובה, כמו שמצינו במגילה טו. כמה נשים גדולות שבני אדם נכשלו בהן, רחב בשמה יעל בקולה וכו' והוא תימה נוראה

¹ וזה לשונו שם – ותגן בעדנו שלא תפגע בנו שום אשה רעה אשר שרשה נמשכת משם, ולא שום הרהור רע הנמשך משם מאריך אנפין דקלפה אשר אי אפשר להתחבא ולברח מהרהורים האלה הנמשכין משם, כי בכל צד שפונים, הם מזדמנים ובאים לשם:

² מגילה דף טו. תנו רבנן רחב בשמה זינתה (המזכיר את שמה נגד אחר תאות זנות) יעל בקולה אביגיל בזכירתה מיכל בת שאול בראייתה אמר רבי יצחק כל האומר רחב רחב מיד ניקרי אמר ליה רב נחמן אנא אמינא רחב רחב ולא איכפת לי אמר ליה כי קאמינא בידועה ובמכירה.

תוספות – ארבע נשים יפיות היו בעולם. קשה אמאי לא חשיב חוה דהא אמרין בפ' חזקת הבתים (ב"ב דף נח.) שרה לפני חוה כקוף בפני אדם ויש לומר דלא חשיב אלא אותן הנולדות מאשה:

מהרש"א – רחב בשמה זנתה כו'. גם אלו דברי קבלה בידם ונראה דיש קצת רמז בהם בקרא רחב בשמה מדכתיב בה "אשה זונה ושמה רחב". ויעל בקולה דכתיב בה "ותאמר אליו סורה אדוני סורה גו", שעי' דיבורה וקולה תבעה סיסרא לזנות כמ"ש "בין רגליה כרע שכב גו" כמפורש במס' נזיר. ואביגיל בזכירתה כמ"ש לעיל "וזכרת את אמתך גו" שכיונה בו שעל ידי זכירתה ישאנה. ומיכל בראייתה דכתיב בה "ומיכל בת שאול נשקפה בעד החלון גו" ובתר הכי כתיב "וישב דוד לברך את ביתו ותצא מיכל לקראתו גו" דאשמעינן קרא דלא רצתה לצאת מביתה שלא יראנה שום אדם, וכענין כל כבודה בת מלך פנימה, דאפי' אשה בת מלך כמו מיכל כבודה פנימה שלא יראנה אחר:

ריח דודאים (ולרבי צבי אלימלך שפירא מדינוב) – רחב בשמה זינתה. נפקא ליה מדכתיב (יהושע ב א) בית אשה זונה ושמה רחב, כתיב זונה סמוך לשמה. יעל בקולה, מדכתיב (שופטים ד יז) וסיסרא נס ברגליו אל אהל יעל אשת חבר הקיני וכו' ותאמר אליו סורה אדוני וכו', הנה כבר נס מעצמו אליה ולמה הוצרכה לדבר אליו, כדי להזנותו עמה להתיש כוחו כמו שארז"ל (נזיר כג:). אביגיל בזכירתה אמרה לדוד (ש"א א יא) וזכרתי ולא תשכח. מיכל בת שאול בראייתה דכתיב (ש"ב ו טז) נשקפה בעד החלון ולא כתיב השקיפה רק נשקפה, הבן. הנה משמיענו להרחיק מזכירת שמות הנשים ומקולן וראייתן וזכירתן, כי לפעמים יוכל לבא לידי מכשול על ידי כל אלה.

בן יהוידע שם – רחב בשמה. נראה הכונה כשמזכיר שמה בדרך חיבה שידעה ומכירה ולבו נוטה אליה, ויעל היה לה קול נעים מאד, ובעת שהיא מדברת יהיה לה חן יותר ביופיה מחמת קולה, ואביגיל היה לה יופי גדול אשר הידועה ולבו נוטה אליה, כל עת שהוא זוכר אותה שהוא מצייר אותה בלבבו, תתעורר בו תאות הזנות. וכל זה רק לאותם שלבם נוטה לנאוף. ומיכל לא היה לה יופי כאביגיל, שתתעורר תאות הנאוף בלב המנאפים אפילו אם זוכרים אותה בלבבם, אלא בראייתה ממש, כי רק אם יראו אותה בחוש הראות אז פועלת הראיה תאות הנאוף, ובודאי נשים צדקניות אלו היו מסתירות עצמן מעמא דארעא הנוטה לבבם לניאוף, כדי שלא יבואו לידי מכשול, ואם בהכרח יהיו נראין לפני אנשים כשרים, לא יבואו אלו לידי מכשול:

מדוע להוציא לעז כזה על נשים חשובות וגדולות כל כך? רחב אשת יהושע המנהיג של עם ישראל בכניסה לארץ יעל שהצילה את עם ישראל במסירות נפש נוראה מסיסרא אביגיל ומיכל נשות דוד המלך. ואולי אדרבה כדי ללמד עליהן זכות שאע"פ שהן צדיקות נכשלו בהן כיון שהן נשמה גבוהה מאד אזי הקליפה הנולדת ע"י החיבור הזה שנולד מההסתכלות בה, היא קליפה נוראה וגבוהה מאד. ועיין לקמן נודע ביהודה^ה שכתב טעם שספרו זאת כדי להזהר מלהסתכל אפילו בצדיקות גדולות שמה הן מאותן נשים שדמותן חוזר ועולה בדמיונו שוב ושוב.

ה. ראיתי (ביאורים והערות לר' יהודה שינפול) בשם רבי פנחס מקוריץ שהרהור האיש הוא בסיבת האשה שרוצה שיתכבדו בה. אבל אם לא תרצה לא יסתכלו בה. וצ"ע ממגילה טו. הנ"ל.

ו. בילקוט שמעוני^ו מסופר על רבי מתיא בן חרש שהס"מ קבל רשות לנסותו ונדמה לאשה יפה שלא היתה מימות נעמה אחות תובל קין. צ"ע ממגילה טו. תנו רבנן ארבע נשים יפיות^ז היו בעולם שרה (ואביגיל רחב) ואסתר ולמאן דאמר אסתר ירקרקת היתה מפיק אסתר ומעייל ושתי. וצ"ע האם לא נדמה לאחת מהנזכרות במגילה שהיו יפות מנעמה^ח, כיון שלא יכול להתדמות אלא לקליפה כנעמה^ט, או שהן מדרשים חלוקים.

^ה נודע ביהודה (מהדו"ק או"ח סי' כ"ד) – ומה שחשבו רחב ואביגיל הוא להזהיר כמה ראוי להשמר מלהביט בנשים ולא יגרום טומאה לנפשו לעולם, ולכן מביא רחב בשמה זינתה ואביגיל בזכירתה, לומר אף שכבר אינו רואה אותה עם כל זה כבר יש מבוא ליצרו הרע לטמא אותו לעולם בכל עת שיוזכר שמה או תעלה בזכרונו, וזה ודאי זהירות ומוסר גדול.

^ו וילקוט שמעוני רמז קסא – כב בן פרת יוסף, מלמד שאין עין הרע שולטת בזרעו של יוסף. בנות צעדה עלי שור. שהיו המצריים בנות מלכים מבקשים לראות פני יוסף, ולא תלה עיניו באחת מהן, ולא הרהר באחת מהן, לכך זכה לירש שני עולמים. (כתוב לעיל על וידגו לרב בקרב הארץ). מעשה ברבי מתיא בן חרש שהיה יושב בבית המדרש ועוסק בתורה והיה זיו פניו דומה לחמה וקלסתר פניו דומה למלאכי השרת, שמימינו לא נשא עיניו לאשה בעולם פעם אחד עבר שטן ונתקנא בו. אמר, אפשר אדם כמו זה לא חטא, אמר לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, רבי מתיא בן חרש מה הוא לפניך. אמר לו, צדיק גמור הוא. אמר לפניו תן לי רשות ואסיתנו. אמר לו, אין את יכול לו. אף על פי כן, אמר לו, לך. נדמה לו באשה יפה שלא היתה פרמיתה מעולם מימות נעמה אחות תובל קין שטעו בה מלאכי השרת, שנאמר (לעיל ו, ב) "ויראו בני האלהים את בנות האדם". עמד לפניו. פיון שראה אותו הפך פניו ונתן לאחוריו. שוב בא ועמד לו על צד שטמא, הפך פניו לצד ימין. היה מתהפך לו מפל צד. אמר, מתירא אני שמא יתגבר עלי יצר הרע ויחטיאני. מה עשה אותו צדיק, קרא לאותו תלמיד שהיה משרת לפניו, אמר לו לך והבא לי אש ומסמר, הביא לו מסמרין ונתנום בעיניו. פיון שראה השטן כך נודע ונפל לאחוריו. באותה שעה קרא הקדוש ברוך הוא לרפאל אמר לו, לך לרפא את רבי מתיא בן חרש. בא ועמד לפניו. אמר לו, מי אתה. אמר לו, אני הוא רפאל, ששלחני הקדוש ברוך הוא לרפאות את עיניך. אמר לו, הניחני, מה שהיה היה. חזר לפני הקדוש ברוך הוא, אמר לפניו, רבוננו של עולם, כך וכך אמר לי מתיא. אמר לו, לך ואמר לו אני ערב שלא ישלט בו יצר הרע. מיד רפא אותו. מכאן אמרו חכמים, כל מי שאינו מסתכל בנשים, על אחת כמה וכמה באשת חברו, אין יצר הרע שולט בו.

^ז יפיות – פירוש יופי כפול בתאר ומראה. תואר הוא ציור הפנים, ומראה הוא זיו הפנים. (מתיבתא מגילה טו.)

^ח כמבואר שם שהיו היפות ביותר בעולם, משמע בכל הדורות. עי"ש תוס' ששואל מדוע לא חשיב גם חוה שאמרו עליה בבבא בתרא נח. ששרה לפני חוה כקוף בפני אדם. ותיירץ שמנו רק את הנולדות מאשה. וצ"ע א"כ מדוע לא מנו את נעמה?

^ט עיין זוהר חדש סמוך לסוף פ' בראשית – אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (בראשית ד) ואחות תובל קין נעמה. אלא אמר רבי יצחק, צדקת היתה, ונעמה במעשיה. ר' אבהו אמר, פשוטו של מקרא מורה, על שהיתה חכמה במלאכת הכרזל, כמו אחיה תובל קין. משמע דכתיב, הוא היה אבי כל חרש נחשת וכרזל, ואחות תובל קין נעמה, הוא הוציא אנפנות זו, ואחותו עמו. הך הוא דכתיב, ואחות תובל קין נעמה, שהיתה בקיאה כמותו, וא"ו דואחות מוסיף על הענין של מעלה. רבי בא אמר, אמן של שדים היתה, והולידה אותם. דהא אימא דאשמודאי, מלכא דשידי, נעמה שמה. ר' יצחק בשם ר' יוחנן אמר, על שם יופיה נקראת כך, וממנה יצאו אותן דכתיב (שם ו) כי טובות הנה, במראה וביופי.

ועיין זוהר בראשית דף יט: – אדם מאה ותלתין שנים שמש ברוחין נוקבין הם אותם המאה ושלושים שנים שפירש מחוה בעבור שנגזרה המיתה על ידו על כל באי עולם, ורצה לומר שרוחות נקבות לקחו טפות הקרי של אדם ומהם הולידו רוחות ושדים, וכל זה נמשך עד דאית נעמה שהיא היתה אשה והולידה רוחות ושדים מזכרים החיצונים, ומגו שפיר דילה טעו בני האלהים בתרה עזא ועזאל הם שקטרגו על בריאת אדם, ואחר שחטא חזרו ללמד עליו חובה, והפילם הקב"ה מקדושתם להודיעם שגם הם לא יוכלו לעמוד בפני היצר הרע, ואחר שנתגלמו כתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו, והם נזדווגו עם נעמה ואולידת מנייהו ומנה אתפשטו רוחין בישין ושדין בעלמא.

(בזוהר הבחיר ביאר שמכאן מדבר על קליפת לילית) אבל המתוק מדבש ביאר ועד היום היא (דהיינו נעמה) קיימת דאיהי אולת ומשושטת בליליא ואולת בעלמא ונראית בחלום לבני אדם אשר הרהרו בדבר עבירה ביום, וחייבת בבני נשא ומשחקת עמהם ומראה להם בחלום דמות נשים ושאר ענינים מנוולים, עד ועבדי לון דאושדון קרי והיא נוטלת חמום וכת התאוה ההיא ומה היא מולידה שדין ורוחין, ובכל אתר דאשכחן בני נשא ניימין יחידאין בביתא כמחז"ל במס' שבת דף קנא ע"ב, כל הישן בלילה יחידא אחזתו לילית, כי אז יש לה כח להדוקק להם יותר משהם בחברת בני אדם, שרן עליהו ואחידן לון ומתדבקן בהו רוחות נקבות שורות עליהם ומתדבקת עמהם ומביאות אותם לקרי, ונטלי מנייהו תאובתא ולוקחת מהם חמום התאוה, ואולידן מנייהו שדין ורוחין, ותו פגעין ביה במרעין ולא ידע ואחר כך אלו הרוחות פוגעות בהם בחללים רעים רח"ל ואינם יודעים ממה שנחלאו, וכל דא בגריעו דסיקרא כל זה נעשה בעת מיעוט הירח. ומה שכתוב מארת חסר שרומז על מיעוט הירח, הנה כד אתתקנת סהרא כשהמלכות מתקשטת במעשי הצדיקים ומתקנת על ידם, אז אתתקנת און וממלת מאר"ת נעשה אמר"ת יהוה צרופה מגן הוא לכל החוסים בו ומפרש מגן הוא ושומרת את ישראל על כל אגון רוחין בישין וקסטיין מכל מיני רוחות רעות, דמשטטי בעלמא בגריעו דילה בעת מיעוט הירח, ומפרש שהמלכות שומרת לכל אגון דאחידן ביה בהימנותיה דקדשא בריך הוא לכל בני ישראל האחוזים ודבוקים באמונת ה'. (כ"ט ומק"מ)

ועיין שם בזוהר בפירוש הבחיר – על ידי שאדם במשך מאה ותלתין שנים – מאה ושלושים שנה שפירש מאשתו משום תשובה, והיה מוציא קרי לאונסו, שמש ברוחין נוקבין – שימש עם רוחות נקבות על ידי שרוחות נקבות נטלו את קריו ונתחברו עמו והולידו ממנו

ז. הרהורים של ניאוף הם אבי אבות הטומאה בחי' מת – צ"ע האם הכוונה שכל הרהורי ניאוף כולם הם אבי אבות או דווקא ההרהורים שעליהם מדבר כאן שהן מאשה שהיא מאריך אנפין דקליפה? נ"ל שהכוונה לאשה שהפוגע בה דהיינו ראה אותה שלא בכוונה, אזי מראה פניה נשאר בדמיון שלו ולא מניח לו, להיכן שיפנה ומה שיעשה לא עובר מדמיונו, וכידוע שעיקר תאוות ניאוף הוא הדמיון כר"ל (יומא ע"ד): שאמר טוב מראה עינים מהלך נפש דהיינו מגופו של מעשה. דהיינו אע"פ שעריות הוא מהחמורות שבלאוין הרהור חמור ממנו¹. דהרהורי עבירה קשים מעבירה (יומא כט).

ח. כיון שמדמה את ההרהורים לטומאת מת עצמו דהיינו אבי אבות ולא לטמא מת שהוא אב הטומאה. צ"ע האם הכוונה להרהור כזה שמביא למקרה דווקא, כמובא במגילה טו. האומר רחב רחב אם מכירה ויודעה ניקרי. קשה הרי שכבת זרע היא אב הטומאה ולא אבי אבות. וצ"ע האם הכוונה שהרהור באשה מאריך אנפין דקליפה כיון שלא עזב דמותה את המדמה הוא ניקרי וחוזר וניקרי ובוזה הוא חמור מאב הטומאה.

ט. הרהורים של ניאוף הם אבי אבות הטומאה בחי' מת – צ"ע הדמיון של טומאת מת להרהורי עבירה?

י. לכאורה כיון שמדמה את הרהורי הניאוף לאבי אבות, אולי אפ"ל שהכוונה לחלק את טומאת ההרהורים לג' דהיינו מת אבי אבות שהוא הסבא (סבא בחי' אריך אנפין כידוע), ועשר טומאות שהן אב הטומאה בתחילת מסכת כלים/יא, והתולדות שהם הבנים, כך גם הרהורי אשה שעליה מדברים כיון שא"א להנצל מהם (ואולי אף מביאים למקרה) הם אבי אבות, ושאר הרהורי נשים מתחלקים לעוד ב' סוגים כנגד אב ותולדה.

יא. צ"ע מה שלמדנו בחגיגה שיש נשים גדולות שדייקא זה גורם להתאוות אלהן, האם כל אשה ההרהור בה הוא לפי גודל נשמתה?

יב. צ"ע איתא בסוטה יב.י"ב כל הרואה את מרים מביא אתנן לאשתו? וצ"ע מה ההבדל בינה לנשים הנ"ל שגרמו תאוה אליהן ומרים גורמת לאדם להתאוות לאשתו². עוד צ"ע בסנהדרין מה.י"ד ובסוטה ח. אין יצה"ר שולט אלא במה שענינו ראות. דהיינו שלא יתכן שע"י שרואה אשה אחת, יתאוה לאשה אחרת. (בתורה ו' תירצתי שמרים זכתה לכבוד אלקים ועל כן לא התאוה אליה כי היתה בחי' אין, על כן הפנו את התאוה שהתעוררה בהם לאשה שלהם. וצ"ע בתורה רב הסתפקתי אם שייך כבוד אלקים באשה)

רוחות אחרות (כתם פו עפ"י עירובין י"ד). ועדיין לא נתרבו הרוחות כל כך (מקדש מלך), עד דאֵתת – שבאה נעמה לעולם נא, ומגו שפירו דילה – ומתוך היופי המיוחד שלה טעו בני האֵלִים בתרה – אחריה, והם המלאכים עז"א ועז"א"ל שהורידם הקדוש ברוך הוא לעולם (על שקטרגו על בריאת האדם) ועליהם נאמר (בראשית ו' ב'): וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבוֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אִשֶּׁר בָּחָרוּ (כתם פו), וְאֵלֵי־דִיד מְנִיָּה – והולידה מהם רוחות. וּמִנֵּה אֶת־פִּשְׁטוֹ – וממנה התפשטו רוחין פִּישִׁין – רוחות רעות וְשִׁדִּין – ושדים בְּעֵלְמָא – בעולם ה'.

הערה נא. ונחלקו רבותינו ז"ל האם זו נעמה אשתו של נח או נעמה אחרת (כתם פו), ועיין רמב"ן בראשית ו' כב) על הפסוק 'ואחות תובל קין נעמה' שהביא שלש דעות מי היא נעמה, יש אומרים שהיא אשתו של נח ונקראת נעמה לפי שהיו מעשיה נעימים (בראשית רבה כג) יש אומרים שהיא היתה אשה יפה מאד וממנה תעו בני האלהים, והיא הנרמזת בפסוק ויראו בני האלהים את בנות האדם (פרקי דרבי אליעזר כב), ואחרים אמרו כי היא היתה אשת שמדון אם אשמדאי וממנה נולדו השדים, כי כן ימצא כתוב בכתבי שמושי השדים (וזה חדש א' יט, ב; וראה עוד בזהר לעיל ט, ב ולהלן נה, א).

הערה נה. נמצא שיש שלשה מיני שרים, אלו שנולדו מחיבור הקליפה לקין לאחר שחטא, אלו שיצאו מאדם הראשון במשך מאה ושלושים שנה, ואלו שיצאו מנעמה, שני מינים הראשונים היו מזכרים כני אדם ונקבות חיצוניות. ואילו אצל נעמה נולדו מנקבה אדם וזכרים חיצוניים (רמ"ק).

¹ עיין תורה קיד תנינא – פעם אָחָד דְּבִרְתִּי עִמּוֹ וְלֹא הִבְנִיתִי, שְׁהִיָּה חֲפִץ מֵאֵד לְגַלּוֹת לִי אֵיזָה דְּבָר מִהַשְׁגוֹתַי שֶׁהִיָּג, כְּדָרְכּוֹ תְּמִיד, אָף הִיָּה קָשָׁה עָלַי. וְהִלְכְּתִי עִמּוֹ יָחַד בְּשִׁתְּיָקָה, כִּי לֹא דָּבָר עִמִּי מֵאוּמָה, אָף בְּתוֹךְ זֶה יֵצְאוּ מִפִּי הַקְדוֹשׁ דְּבוּרִים אֵלָיו: סָע הָאֵט אֶ פְּנִים אֲז מַעַ מוֹז זֶיף פֶּן אֶ הִרְהוּר וְיִיעֶר הָיִטָן. (כפי הנראה שמוכרחים להוזהר מאד מהרהור) וְהִבְנִיתִי אֲז בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְדוֹשׁ וּמִתְנַעֲנוּתַי הַקְדוֹשִׁים בְּעַת שֶׁדָּבַר זֹאת, שְׁאֲז נִתְגַּלָּה לוֹ בְּהַשְׁגוֹתַי הַנוֹרְאוֹת עֵצֶם פֶּגֶם הַהֲרָהוּר, חֶסֶד וְשֵׁלוֹם, שְׂפּוּגָם מֵאֵד מֵאֵד, רַחֲמָנָא לְעֵלָן. וְאִי אֶפְשָׁר לְצִיר זֹאת בְּכֵתָב: ^א שֶׁרֶץ, שְׁכַבְתָּ זֶרַע, טָמֵא מוֹת, מִצְרַע, מִי חֲטָאת, נִבְלָה, נִדָּה (והיוצא ממנה). בועל נדה, זב ובה ומעינותיהם, עצם כשעורה של מת.

² סוטה דף יב. – (ודברי הימים א ד–ה) ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלאה ונערה אשחור זה כלב ולמה נקרא שמו אשחור שהושחרו פניו בתעניות אבי שנעשה לה כאב תקוע שתקע את לבו לאביו שבשמים היו שתי נשים נעשה מרים כשתי נשים חלאה ונערה לא חלאה ונערה הואי אלא בתחילה חלאה ולבסוף נערה (ודברי הימים א ד–ו) ובני חלאה צרת וצרה ואתנן צרת שנעשית צרה לחברותיה צרה שהיו פניה דומין כצהרים אתנן שכל הרואה אותה מוליך אתנן לאשתו.

³ ראה תמורה טז. שעבסה בתו של כלב שניתנה לעתניאל בן קנז, נקראת עכסה כי כל הרואה אותה כועס על אשתו. וראה ילקוט ביאורים שם שהקשו מאי שנא ממרים שכל הרואה אותה מביא אתנן לאשתו? ומתרץ אהבת איתן עפ"י תוס' תענית ד. שעבסה היתה צנועה במיוחד ועל כן הרואה צניעותה כועס על אשתו שאינה צנועה כראוי. אבל לפרש"י שכועס על אשתו בגלל יפיה של עכסה ע"ש תירץ מצודות דוד. ונראה לי דחוק.

⁴ סנהדרין דף מה. הכהן אוהז בבגדיה (של הסוטה), אם נקרעו – נקרעו, ואם נפרמו – נפרמו, עד שמגלה את לבה וסותר את שערה. רבי יהודה אומר: אם היה לבה נאה – לא היה מגלהו, ואם היה שערה נאה – לא היה סותרו! – אמר רבה: התם היינו טעמא שמא תצא מבית דין זכאה, ויתגרו בה פירחי כהונה. הכא – הא מקטלא. וכי תימא אתי לאיתגרוי באחרנייתא – אמר רבה: גמירי, אין יצר הרע שולט אלא במי שעניני ראות.

תוספות שם – אלא במה שעניני ראות. והא דאמר סוף פ"ק דמגילה (דף טו:) כל האומר רחב רחב מיד נקרי האמר התם ביודעה ומכירה:

יג. בסנהדרין מה. הנ"ל, ובתורת חיים וערוך לנר שם, ביארו שכיון שהסוטה נהרגת, אין חשש שיראו אותה פרחי כהונה, כי אע"פ שראוה כך, לא יגרום להם להתאווה לאשה אחרת אחרי שנהרגה הסוטה. וצ"ע כי בתורה שלנו משמע שיש נשים שדמותן לא עוזב את דמיון האדם, ואפשר שיכשל מהראייה של הסוטה ולא דווקא מאשה אחרת. וצ"ל שומר מצוה לא ידע דבר רע וצ"ע כי הגמ' לא תרצה כך.

יד. במגילה טו. המכיר את רחב ואומר רחב נטמא, משמע שגם כולן הכוונה שמכירין ואזי רחב בשמה כשאומר פעם אחת היא כמו יעל בקולה, כמו אביגיל בהזכרת שמה ומיכל בראייתה, וצ"ע הרי כולם בראייתן, כנ"ל גבי רחב בידועה ומכירה דווקא, והחידוש שכיון שראה פעם אחת כבר נופל להרהור עבירה אפילו רק בהזכרת השם או שמיעת קול או שזכר בה' סתם. א"כ מה הכוונה שמכיר בראייתה הרי זה פשיטה בכל אשה. גם צ"ע אביגיל בזכירתה הרי כולן הזכירה גורמת אלא שרחב נזכר בה בשמה ויעל נזכר בה ע"י קולה. נמצא אביגיל קשה מכולן וצ"ע.

טו. עי"ש במגילה טו. שפתי חכמים מקשה הרי מיכל לא נזכרת בין הנשים היפות ותירץ שלא היופי גורם אלא נעימות המראה. ועיין תענית ה: בן יהוידע שם מקשה מדוע הביאו חז"ל הא שאומר רחב רחב וכו' ותירץ ללמד שלא להזכיר שם אשה ב' פעמים כי הוא דרך חיבה שגורם הרהור.

טז. ודע שצדקה היא סגולה גדולה ומועלת מאד להנצל מהרהורי ניאוף – צ"ע מה הפירוש סגולה, האם באופן נעלם בלא הסבר מי שנותן צדקה הקב"ה מבטל ממנו הרהורים או שיש קשר בין צדקה להרהורים שהם דבר והיפוכו שהצדקה מיישר את הסטייה של הרהורי ניאוף? ונראה שגם סגולה נכללת בכלל של הנהגת ה' מדה כנגד מדה וע"כ בהכרח יש קשר בין שתייהן רק השאלה א"כ מדוע נקראת סגולה ולא תיקון?

יז. ודע שצדקה היא סגולה גדולה ומועלת מאד להנצל מהרהורי ניאוף – צ"ע כיצד הצדקה מבטלת מהאדם הרהור אשה שראה וכ"ש מבחי' אריך אנפין דקליפה? ראה לעיל לק"ה קדושין ג' יא שמבאר שיש קשר הדוק בין ניאוף ותאוות ממון, (כמ"ש שם באות ג') וע"י שמשבר תאוות ממון בנתינת ממון לצדקה לעני הגון מתבטל ממנו גם תאוות ניאוף שהתגברה בו ע"י שראה את האשה הנ"ל.

הקדמה

נראה כוונת רבנו לומר שהסתכלות איש באשה, גורמת יחוד רוחני^{טו} שבורא קליפה שמתגרה באדם שברא אותה, ומתלבשת בדמיונו בדמות את אותה אשה ומכניסה בלבו דמיונות של עבירה. ואומר רבנו שיש נשים שהקליפה שנבראת מההסתכלות בהן אפילו לרגע מועט מאד כבר בורא קליפה נוראה כל כך שמתגרה בו ולא מניחה לו ולא מועיל כל העצות שלמדנו בכמה תורות כיצד להנצל כגון בתורה רלג לחשוב מחשבה אחרת ולהינצל ממנה ע"י שא"א לחשוב שתי מחשבות בעת אחת. כי קליפה זו פניה ארוכות שלא מניחות לו וגם במחשבה האחרת שיחשוב היא תבוא בדמיונו ותתגרה בו.

בעניין הרהור שהרבה רבנו לדבר לא בכל מקום ביאר מה הכוונה כי באמת לא צריך לבאר וכמו שאומרים התאוה הידועה וכולם מבינים למה הכוונה, כי אע"פ שגם מחשבת כל עבירה היא פגם גדול אבל עיקר הסתת היצה"ר הוא במחשבת עריות והיא פגם נורא אפילו רק במחשבה, (יומא כט. ו') הרהורי עבירה קשו מעבירה^{טז}) וכשהרהור מתעורר מהסתכלות באשה נברא מזה קליפה, ויש בכוחה להתלבש במדמה של

^{טו} עיין נודע ביהודה הנ"ל.

^{טז} עיין מגילה עמוקות על ואתחנן – אופן קצא (בהגהה שם) – וזה סוד עי"ן הרע, שהם הק"ל קליפות שעולה עי"ן, ויצר הרע שהוא סמאל רוכב על ק"ל, מוציאין האדם מן העולם. ולכן יוסף הוא שטנו של עשו שהוא סמאל, כי הוא בן פורת עלי עין (בראשית מט כב), אל תקרי עלי עין אלא עולי עין (ברכות ב' ע"א), שעולה על ק"ל, ולא ירא מעין הרע. וזה סוד אלמלא ניתנה רשות לעין לראות אין בריה יכולה לעמוד (שם ברכות ו' ע"א), וסוד אין יצר הרע שולט אלא מה שענינו ראות (סוטה ח' ע"א), וסוד מלאך המות מלא עיניים (ע"ז ב' ע"ב), וסוד גירא בעיני דשטנא (קדושין קידושין פ"א ע"א), ומדרגה דיליה היה בלעם שתום עין (במדבר כד טו), ולכן סנהדרין שנקראו עיני העדה, נקרו לעיניו (יומא ס"ט ע"ב). נמצא סמאל הוא סוד קל"א, ולילית היא סוד תפ"א שרוכבת על ת"פ מחנות, כ"כ באריכות באופן קפ"ד, תצרף תפ"א וקל"א יחד, עולה ברי"ת, וזה סוד כורת ברי"ת, כי כשמודווגין יחד בסוד ברי"ת, אז אנדרלמוסי"א בא לעולם שהוא דבר ונוקבא יחד סמאל לילית, אנדר"ר דבר, למוסי"א נוקבא, כמו אנדרווגינוס כמו שכתב א"א ז"ל, ואז הורגת טובים ורעים (ב"ר פכ"ו ה'), בסוד חרב נוקמת נקם ברי"ת (ויקרא כו כה), וכדאיתא בזהר בכמה דוכתין כד מודווגין כחדא לא יכלי עלמא למיקם, לכן צריך לברות ברית שלא יודווגו יחד. וזה סוד שנקרא המילה ברי"ת (שבת קל"ז ע"ב), כי בכריתת הערלה שהוא הקליפה נכרתו ברי"ת קליפות,

^{יז} יומא דף כט. הרהורי עבירה קשו מעבירה וסימנין ריחא דבישראל. פרש"י – הרהורי עבירה – תאוות נשים, קשים להכחיש את בשרו יותר מגופו של מעשה: ריחא דבישראל – המריח בשר צלי קשה לו ריח מאד, שמתאוה לו:

ענף יוסף (על עין יעקב) יומא דף כט. אות כד – הרהורי עבירה קשים מעבירה. כי זה בכל עת ובכל רגע וטומאתם גדולה עד מאד לצד שהוא בתאוות הלב וכשהלב הוא משכן להס"א. הקדושה בורחת ממנו. ומה לו ימי חייו וכל הבליו שיש לו ממחמדי עולם אם הוא נתון תחת רשות הס"א (במ"ח) או פ' קשים לבני אדם לפרוש מהם לפי שעדיין הלב רעב וצמא. וכשעושה עבירה הנה השביע יצרו ואכל ושבע ומה לו עוד לחטוא. והנה מהרה יתן לבו לשוב בתשובה (אור החיים):

^{יח} דף על דף יומא כט. – בשפת אמת (פר' בא – תרנ"ט) כתב שאף שהמצוה היא צורך גבוה, אמנם הלבוש לנפש שנעשית ע"י המצוה היא מחמת ההשתוקקות להמצוה, ועי"ז נשאר רשימה בנפש האדם מהמצוה שהיא תכלית המצוה. וכמו שאמרו שהרהורי עבירה קשין

האדם בדמות אותה אשה ולהפיל אותו למחשבות עבירה, וראה תורה מט שמחשבות רעות הן היצירה. ועיין ב"ב טז. פרש"י שם ד"ה ברא – שיצה"ר הם הרהורי עבירה. ועיין ב"ב שם שיצה"ר הוא השטן, ובחסד לאברהם ז' ט' שיצה"ר הוא שד שנמצא באדם, ועיין מעשה מחיגר/י^ט שהשד מסית אותו לעבירה ונדמה לו שלבו מסיתו. ויש בזה פרטים רבים כידוע שיצה"ר הם ס"מ ונוקבא דיליה לילית שהיא קליפה/י של תאוות ניאוף. ואע"פ שאין לנו הבנה בכל הפרטים אבל מכלל הדברים נמצא שיש בכח הקליפה שנולדת מהסתכלות באשה להתלבש במחשבת ודמיון האדם וככל שהאשה אחיזת נשמתה ממקום גבוה יותר כך יותר גדול כח הקליפה הנבראת מזאת ההסתכלות להכשיל את האדם/כ"א בעקשנות יותר ולא להניח לו להפרד ממנה גם ע"י שיתאמץ לחשוב מחשבה אחרת כי בדמיונו היא חוזרת שוב ושוב כאילו פניה ארוכות ומגיעות לכל צד שפונה מחשבתו. ועל כן לא יועילו לו כל העצות שלמדנו בעניין הרהורים רעים אלא ליתן צדקה לעני הגון, ולא לפטור עצמו בנתינה מועטת אלא כל כך עד שירגיש שצריך להתגבר במדת הבטחון/כ"ב.

כח הצדקה

נ"ל כוונת רבנו במה שאומר שאין עצה אלא צדקה, כי צדקה היא ממש הפך התאוה הווה הידועה, שהיא תכלית הבהמיות, והפך גדר אדם, ותכלית הסטייה מה' שעל כן נקרא אשה סוטה דהיינו סוטה מדרך הישר, והיינו הרהורי זנות, לב זונה, שפונה מה'. וצדקה היא תכלית גדר אדם (תורה רכה/י) בח' "צדיק חונן ונותן" הפך הקליפה שכל מהותה רק לקחת לעצמה. וכמבואר בהקדמת הזוהר/י על הפסוק שאמרה רות לנעמי "האיש אשר עשיתי עמו", פי' אני עשיתי את בועז לאיש, כי ע"י צדקה נעשה גדר אדם. ועיין תורה ב"י/י שע"י

מעבירה, שאף שעיקר הפגם בשורש הוא בעשיית העבירה, אבל הקלקול בנפש הוא בעיקר ע"י הרהור בו, כן הוא גם במצוה שההרהור במצוה מתקן נפש האדם.

^ט ספורי מעשיות מעשה ג' מחיגר – (והשדים) המדברים שיש ביניהם היו מפתים את נכד הזקן הנ"ל: באשר שיש לך בנות גדולות ואין לך לפרנסם ולהשיאם, על כן השתמש בזה הספר. והוא לא היה יודע שהם מפתים אותו, וסבר שלבו מיעצו לזה.

^כ קליפה ולא שד כמבואר בחסד לאברהם מעין ז' נהר כב – גם פירשו רז"ל שאין להם שער בראשם, בפסוק ויחרד האיש וילפת, לפי שחשב היתה שידה, וכשראה בשערה הכירה שהיתה אשה, והיינו וירא והנה אשה שוכבת מרגלותיו. במה שפירשנו כאן נראה שהשערות הם סוד אחיזת האדם למעלה שהם שרשים שהאדם משתרש בעולם העליון, ואלו עוזבים מלמעלה ועוזבים מלמטה ולכן אין להם שער להראות שאינם נכללים בשערין דמלכא, דתמן אשתרשן בסוד המחשבה העליונה כל אותם שהם קרושים ולא עוזבים. אמנם קשה דגבי קללות חוה אמרו שהיא מגדלת שער כלילית, נראה שלילית יש לה שער, וזה הפוך הנזכר, וי"ל שלילית היא קליפה ואינה שידה ולכן היא מושרשת למעלה, אמנם השדים אינם קליפות אלא ענין נפרד שאפילו שורש בחיצונים אין להם, ולכן לילית יש לה שער והשדים אין להם שער וזה דווקא בממשות הוד דרך כאשר ימשמשו האדם, כי להדמות הם מתדמין בעלי שער, אלא כאשר יסתפק צריך למשמשן בידיהם, והם כולם קרוחי ראש. ועוד גופם אינו כגוף האדם כלל למשמוש הידים, מפני שבשר אדם הם מד' יסודות מבושלים ואלו הם רוחות, לכן כשהאדם ימשמש בהם ימצאם כי משש באפילה דבר קר רך שאין בו ממשות אדם, ואפילו שיתקשה למשמוש ידים יהיה קר כאבן שאין היסודות בו שלמים כשלמות יסודות האדם וממשותם. וזמ"ל:

^{כא} כך מבואר כאן שדייקא כיון שהיא בח' אריך אנפין (דהיינו בתר) דקליפה כוחה גדול יותר, וכנראה להבדיל משד שהוא להפך כמה שהוא גבוה יותר הוא יותר קרוב לחכמה כמבואר בחסד לאברהם ז' ט. בח' שד יהודי הנזכר בתורה כח.

^{כב} עיין תורה רכה לקמן

ועיין תורה ד' תנינא אות ו'א ו'א'ת הערבים צייתי לכלכלה (מלכים א י"ז) זה בחינת צדקה. כי בתחלה כשמתחילין להתנדב לצדקה, אזי צריכין לשבר את האכזריות שלו להפכו לרחמנות, וזהו עקר עבודת הצדקה. פי' מי שהוא רחמן בטבעו ונותן צדקה ממחמת רחמנות שטבעו, אין זה עבודה, כי יש גם כזה חיות שהם רחמנים בטבעם, רק עקר העבודה לשבר האכזריות להפכו לרחמנות. וזה בחינת: ו'א'ת הערבים צייתי לכלכלה פי' העורב הוא בטבעו אכזרי, ונתהפך לרחמנות לכלכל את אליהו. כמו כן צריכין בצדקה פנ"ל. וכל הנדיבי לב, כל מי שהוא נדיב, צריך לילך ולעבר בתחלה דרך בחינה זו, בחינת: ו'א'ת הערבים הנ"ל. דהיינו שבתחלה צריכים לשבר האכזריות שלהם, מה שיש להם אכזריות בתחלה, להפכו לרחמנות, להתנדב לצדקה פנ"ל:

^{כג} תורה רכה – ולבוא לבחינת גדר אדם, הוא על ידי צדקה, בבחינת (בראשית א): נעשה אדם וכתוב (רות ב): שם האיש אשר עשיתי עמו היום: וכו' מה היום צדקה אף כאן צדקה כמו שכתוב בזהר (הובא לעיל בסיומן לו). היינו שעל ידי צדקה נעשה בחינת אדם שהוא בחינת דבור פנ"ל, וזהו (ראש השנה ו'): בפ"י זו צדקה, כי על ידי צדקה נעשה הפך דהיינו הדבור, שהוא בחינת גדר האדם בבחינת: מי שם פה לאדם. ועקר הצדקה הוא על ידי הבטחון, בבחינת (תהלים ל"ז): בטח בה' ועשה טוב, כי אם אין לו בטחון אינו יכול לעשות צדקה בראוי, כי מתירא שיחסר לו מה שנותן לצדקה, ועקר הצדקה הוא על ידי בטחון, שבוטח בה' שלא יחסר לו ויחסר על ידי הצדקה כלל, כי השם יתברך יברכו בגלל הדבר הזה וכו':

^{יד} הקדמת הזוהר דף יג: – ובגין כך ובשכיל זה כתוב נעשה אדם ולא כתוב נברא אדם, כדי לרמוז על מעשה הצדקה, כי כתיב הכא עשה כתוב כאן לשון עשה, וכתוב הנהם וכתוב שם אצל רות שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז וכמו ששם מלת עשיתי היינו צדקה, כך נעשה אדם היינו צדקה, והיינו "אשר עשיתי" ר"ל אני עשיתי עמו צדקה, כמאמר חז"ל (ויקרא רבה ל' י) יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית, ועוד רומז מה שכתוב "שם האיש אשר עשיתי עמו", פירוש שעל ידי הצדקה שנתן לי, עשיתי עמו שיהיה בצורת איש ואדם. (מק"ו וד"ק וי"ט)

^{כה} תורה ב' אות ו'ג ומי שזכה לחרב הזה, צריך לידע איך ללחם עם החרב, שלא יטה אותה לימין או לשמאל, ושיהא קולע אל השערה ולא יחטא: וזה אי אפשר אלא על ידי בחינת משפט, פי' משפט הוא עמודא דאמצעי'א (ו), היינו שקולע עם כלי זינו אל המקום הצריך, ואינו מטח לימין ולא לשמאל, אלא לאמצע. וזה בחינת (תהלים ק"ב): כלכל דבריו במשפט: ובשכיל זה קבל יוסף את הבכורה דוקא מיעקב, כמו שכתוב (בראשית מ"ח): ואני נתתי לך וכו' אני דיקא, שהוא בחינת משפט. וזה (תהלים פ"א): כי חק לישראל הוא, בחינת ברית, כמו שכתוב: חק בשאר שם; משפט לאלהי יעקב, היינו שצריך יוסף לקבל זאת החרב מבחינת משפט, כדי שיכלכל דבריו במשפט. וזה (תהלים ע"ב): משפטיך למלך תן. שמשפט יקבל מבחינת משפט: שם אות וד' ועל ידי מה זוכה לבחינת משפט? על ידי

צדקה זוכה לתכלית הישיר עד שיכול לכוון את חרב התפילה לחוט השערה ולא יחטיא כי ע"י צדקה אוזח במדת המשפט שמהותו לברר את האמצע מבחי' שני צדדים. ונראה שעל כן העצה לבטל הרהורי עבירה שהם תכלית הסטיה ממנו ית', היא ליתן צדקה שהיא תכלית החזרה ליושר להיות מכוון אליו ית'. ועיין לק"ה קדושין ג' יא באופן קצת שונה, אבל עומק העניין נ"ל כנ"ל (עיין לקמן בפנים). גם עיין תורה קטז/כ"ו הנותן צדקה ניצול מעבירות, כי המרחם מרחמים עליו מהשמים ואם אי בו דעה אסור לרחם עליו ע"כ נותנים לו דעת כדי שיהיה מותר לרחם עליו, נמצא ע"י צקה זכה לדעת שמצילה אותו מעבירות. וכידוע דעת היא הבריה התיכון שמחבר את המדות לחכמה בינה הפך השטות שמביא לעבירה, ושטות היא הסטיה מהיושר כנ"ל.

אבל צריך להיזהר ליתן צדקה לעני הגון דייקא כי צדקה היא חסד וצריך להזהר מחסד דקליפה שמשפיע למקום שלא מוליד כבוד שמים ואזי אדרבה הצדקה בעצמה יכולה להפיל אותו לניאוף כמבואר בתורה רסד/כ"ו. דומה לזה ראה בתורה טו תנינא שצדקה מעורר שם יב"ק הקדוש וכשהיא לעני שאינו הגון אדרבה מפיל לפגם הברית. עוד עיין תורה רנא שצריך גם להזהר במדת האמת כי הצדקה נמשכת לאיש אמת או להיות דבוק בצדיק אמת.

הרהורים של ניאוף בחי' אבי אבות הטומאה.

נראה להקדים כי אבי אבות הטומאה היא טומאת מת, כידוע שיש כמה אבות טומאה כמבואר בתחילת מסכת כלים, וידוע שיש לכל אב טומאה תולדות של טומאה, נמצא טומאת מת המכונה אבי אבות הטומאה היא בחי' סבא של התולדות.

עוד ידוע שעשר ספירות הן קומה אחת שחכמה בינה הן בראש ועל הראש יש כתר היא הספירה עשירית, והכתר חציו העליון נקרא עתיק כיון שנעתק מהברואים, ואריך אנפין המתייחס לברואים וכולו רק טוב ואריכות אפים לפני משורת הדין, וכשהוא מסתכל ומאיר בזעיר אנפין/כ"ח שהוא הקב"ה שמצד עצמו מתנהג במדת המשפט, אזי גם הוא מתנהג באריכות אפים ומאור פנים לעולם וחיות דקדושה. וקומת הספירות מתחלקת גם לחמש פרצופים שהם מלכות-בת ותפארת-בן וחכמה בינה-אב ואם ואריך אנפין-סבא דסבין/כ"ט.

וזה לעומת זה כי בסט"א אחרא יש אריך אנפין דקליפה דהיינו כח הרע שיש לו אריכות אפים גדולה להמתין לאדם עד שיפול ברשתו, וכיון שעיקר הנסיון של האדם בעוה"ז הוא בתאוה הידועה, (סוף תורה לו) על כן גם אריך אנפין דקליפה היא הקליפה הידועה לילי' ות"פ מחנות שלה שמכשילה בהרהורי עבירה. וע"י הסתכלות באשה נולדת עוד קליפה של לילי' הנ"ל (ובפרט אשה ששערה גלוי כמבואר בערובין ק: שאחת הקללות שנתקלה חוה שתהא מגדלת שער כלילית, על כן שער באשה ערוה, כי הקליפה לילי' מוצאת דומה לה ומתלבשת בה) ונדבקת באריכות אפים נוראה בדמיון האדם ולא יכול לסלקה ואינה מסתלקת (להבדיל מסתם הרהור שאין לו כל כך סבלנות כמבואר בתורה נא תנינא/ל') ולהיכן שפונה היא פונה עמו בדמיונו להכשילו בהרהור עבירה שיתפוס את כולו וינתק אותו לגמרי מהקדושה (עד שגם את המצוות יעשה בלא שום חיות/לא).

צדקה. שעל ידי צדקה אוזחין במדת המשפט, כמו שכתוב (דברים לג): "צדקת ה' עשה ומשפטיו". וכמו שכתוב (תהלים צ"ט): "משפט וצדקה ביעקב". כי צדקה הוא על ידי משפט, כמו שכתוב (שם ע"ה): "אלהים שופט, זה ישפיל וזה ירים". שמו"ש לזה, ומעשיר לזה. וכשנותן צדקה הוא בבחינת זה ישפיל, שמו"ס ממונו, ובבחינת זה ירים, שמעשיר לעני. נמצא, שאוחז על ידי זה במדת משפט:

כ"ו ליקוטי מוהר"ן תורה קטז - הנותן צדקה ניצול מעבירות. כי כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (שבת קנא ע"ב), וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו (ברכות לג). וכיון שמרחמין עליו, בהכרח נותנין לו דעת. ואזי ניצול מלכודת לידי עבירה, כי אין אדם עובר עבירה אלא כנכנס בו רוח שטות (סוטה ג), אבל כשיש לו ידיעה ניצול מעבירות. אכ"ר:

כ"ו ליקוטי מוהר"ן תורה רסד - צדקה היא תיקון הברית, כי פגם הברית הוא, כי הוא היה צריך להשפיע בקדושה למקום שצריך להשפיע, והוא סילק ההשפעה משם, והמשיכה ח"ו למקום אחר, וע"כ התיקון ע"י הצדקה, שעי"ז חוזר ומשפיע לשם אל הקדושה, ועי"ז נתתקן: וזה בחי' ויבואו האנשים על הנשים הנאמר בנדרת המשכן (שמות לה). היינו בחי' זיווג שנעשה ע"י הצדקה של נדרת המשכן כנ"ל, וע"כ כשנותן לעני שאינו הגון, אזי אדרבא הוא נפגם יותר, כי חוזר ומשפיע למקום שאינו צריך: ועיין במ"א (לעיל בסי' לא, ובסי' נד) שמבואר ג"כ שצדקה הוא תיקון הברית:

כ"ח אריך אנפין וזעיר אנפין - העניין הוא שהקב"ה בעצמו לא שייך בו כינוי, אבל מצד התגלותו בפעולותיו כולו רק טוב ומיטיב ונקרא אריך אנפין, וכל השגתו בו היא מצד לבוש פעולותיו, וכל לבוש מסתיר כדי לגלות, וככל שרבו הלבושים, כך רבו הלבושים על טובו הבלתי גבול, ונעשה עוד ועוד גבול למדת טובו הנגלית, עד שבמדת הנהגתו הגלויה לנו הנקרא קב"ה נקרא זעיר אנפין, בחי' פנים קטנות, כי רבו הלבושים על הארת פניו, והנהגתו היא מדה כנגד מדה בחי' משפט, ויש התגלות עם עוד יותר לבושים הנקראת מדת המלכות שהיא בחי' נוקבא שכידוע עיקר בניינה מהגבורות, ועל ידה העונש לרשעים.

כ"ט צ"ע מדוע נקרא סבא דסבין ולא סבא שהרי אריך אנפין הוא הפרצוף מעל חכמה הנקרא אבא. ואולי כיון שחיצוניות החכמה נקרא ישראל סבא. ע"כ לאריך שגבוה מחכמה מכנים סבא דסבין.

ל תורה נא תנינא - היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו. ואף אם אין האדם שומע לו ופונה ערף ממנו, אף על פי כן הוא נוקש בו עוד פעם שני ושלש ורביעי ויותר. אבל אם האדם הוא חזק בדעתו ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו. וכן בתפלה, בענין המחשבות הבאים לבלבל, הוא ממש כנ"ל, שהמחשבה באה כמה פעמים, פעם אחת פעם, לבלבל. וצריך להיות חזק לבלבל להסתכל עליה כלל בשום אופן, ואזי תסתלק. ועיין במקום אחר מזה:

לא ראה מאור עינים (רבי מנחם טברסקי) פרשת וירא - ...ולכך נקראים הרשעים בחייהם מתים על שם שמעשיהם בלי חיות.

בחי' מת שהוא אבי אבות הטומאה דהיינו סבא דקליפה, זה לעומת זה של סבא דקדושה הנ"ל שהוא מקור החיות דקדושה.

הרקע לאמירת התורה הזו

נראה כדי להבין יותר את ההשוואה הזו שעושה רבנו, ראה לעיל בשיחות שתורה זו נאמרה סמוך לפטירת בנו הקדוש, ובתוקף המחלוקת של הזקן הידוע,^{ל"ב} ובאותה עת גם גילה מי הוא הזקן הזה שהיה חולק עליו כבר כמה שנים, ואמר עליו כמו שאני סבא דסבין עיין תורה ס' /^{ל"ג} שהצדיק בחי' מרדכי (יסוד אבא) הוא זקן סבא דקדושה דהיינו אחיזתו באריך אנפין דקדושה. כך "זה לעומת זה" הזקן נקרא זידע משפאלי כי הוא מרכבה לסבא דסט"א הוא אריך אנפין דקליפה. ואמר טעם שהזידע משפאלי נהג ליתן הרבה לצדקה כי התלבש בו הס"מ שרצה לבטל את הצדקות של ישראל שעל ידן ניצולין מהרהורי עבירה שהן אבי אבות הטומאה הנ"ל.

עד כאן ההקדמה

✱

תורה רמב [ל"ד]

דע להשיש בחי' אריך אנפין בקליפה וע"ח שער הקליפות פ"ג [ל"ז]. מבואר שם שבחטא אדם הראשון נחשך בעולם האצילות אור אריך אנפין, ובבריאה גם אור אבא, וביצירה גם אור אמא, ובעשיה גם אור ז"א. ובבחי' "אמלאה החרבה" דהיינו שע"י חושך דקדושה נבנית הסט"א. ונבנו עי"ז באצילות זו"ן דקליפה

^{ל"ב} השיחות האלה של רבנו הן בחי' מוהר"ן בכתב יד וכשהדפיסו את הספר השמיטו אותן כדי שלא לעורר מחלוקת וכבקשת רבנו בעצמו כשגילה זאת. אבל היום כבר כמה מדפיסים הדפיסו חיי מוהר"ן עם ההשמות ושם באות קבג זה נמצא. עי"ש:

ידע שיש בידניו כתיבת יד רבנו ז"ל שכתב בעצמו, זה לשונו: דעו אחי ורעי, אנלה לכם סוד, ותצניעו את הסוד הזה להיות כמוס ביניכם, כדי שלא להרבות מחלוקת בישראל. דעו שהזיידע מעיר שפאלע, שהוא יודא ליב בן ברוך המפרסם, תדעו שאני בקדשה, והוא כננדי בטמאה, ואני הזקן האמתי שבקדשה "זקן" ז"ה ק"נ' חכמה, דברים של עתיק יומין, והוא זקן שבטמאה, ועל זה נקרא 'זיידע', שהוא הזקן שבסט"א, הינו אבי אבות הטמאה. ובשביל זה עסק כל ימיו בצדקה, כדי לבטל פח הצדקה של ישראל, עם קדוש, שנותנים כדי להכניע פח של אבי אבות הטמאה, שהוא טמאת מת, בחינת "צדקה תציל ממות", והוא השתדל בצדקה כדי להתגבר בכחו ח"ו על צדקות ישראל עם קדוש, עכ"ל.

מענין הזקן הנ"ל, מרמז בהתורה "דע שיש אריך אנפין בקלפה", (בלקוטי מוהר"ן, סימן רמב), ובהתורה "ואת הערבים צויתי", (לקוטי תנינא, סימן ד), בענין 'והחזקתי בקנו'. ואמר אז פרוש אחר אמירת התורה: איה האב אים אן גינעמין פאר דעם זיידען (אני החזקתי אותו ב'זקנו'). ובהתורה "וצדקה תהיה לנו", (בלקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן רנא) ועוד בשאר מאמרים. גם עין בהמעשה מזכוב ועכביש, בספורי מעשיות, ואמר בכר, שיהיה בעולם האב שחוק נאה עם הזקן. ואמר בזה הלשון: סע וועט מיט אים זיין א שיינ שפיליכעל אוף יענער וועלט. ברוך השם אשר הבדילנו מן התועים, ולהיות בחלקו הקדוש של רבנו ז"ל.

אמר: יש לי שונא כזה, שלא מקרר אפו וחמתו ממני באפן אחר, רק כשרואה את דמי איה האב אזוי א שונא וואם ער קילט זיך אנדערש ניט אין מיר, סיידן ער זייט מיין בלוט! ולא גלה מי הוא השונא הזה. וזה אמר בראש השנה האחרון, אחר שאמר התורה "תקעו תוכחה", (בלקוטי תנינא, סימן ה), שאז יצא ממנו דמים הרבה, כמבאר בספר 'חיי מוהר"ן' ו'ימי מוהר"ן' ת' >.

בשהתחיל הזקן הנ"ל לחלק עליו אמר: ידעתי שיעמד עלי הס"מ וחילותיו אכל תמיה לי על שמסרו זאת לידו. ואמר אז דברי צחות פי אמרו רבותינו ז"ל מוטב שיפיל אדם עצמו לגוב האריות ואל ימסר ביד שונאיו, אכל מה עושים בשהשונא בעצמו הוא אריה. > ואחר כך אמר, שזה פרוש 'ואני אראה בשנאי'. פי לכאורה תמיה: הלא דוד המלך, עליו השלום, ידע ששאל הוא שונאו, ואיך ירצה לראות בנקמתו, הלא השם יתברך אמר לו (מועד קטן טז, ב) אלמלא אתה שאל דוד ואבדתי כמה דוד מפניו וכו'. אך כך אמר דוד: רבנו של עולם, תן לי עינים שאוכל לראות בשונאי איה הוא עומד עכשו, באיזה מדרגה הוא עומד עכשו, ועל ידי זה אדע בברור מדרגתי. ואמר אז בדרך צחות > אף רבות מחשבות (בלב איש) בלבוש ועצת ה' היא תקום. ואמר שלעתיד לבוא יהיה צחוק נאה עמו אויף יענער וועלט וועט זיין אשיין שפילכען מיט איהם. אחר כך אמר רבנו ז"ל כמה תורות הנוגעים לענין המחלוקת של הזקן הנ"ל עין שם ותבין. ברוך ה' אשר הצילנו ממנו וחבלים נפלו לנו בנעימים להיות בחלקו הקדוש של רבנו הקדוש והנורא ז"ל:

^{ל"ג} **תיקוני זהר דף קכג:** פתח ואמר, שער שניע אריך איהו רחמי מסטרא דאריך אנפין, דאיהו א', תרין אנפין דיליה ו' ו', כגונא דא ואו א' בינייהו, ואיהו סבא דסבין עתיק דעתיקין, ואיהו (ס"א ואתקרי) ארך אפים.

חיי מוהר"ן אות רעב – (לב) פעם אחת יצא מפיו הקדוש על עצמו ואמר בזה הלשון אני סבא דסבין. ואם תסתכל ותבין בהמעשה הנוראה של שבעה בעטלעס בהספור של הבעטליר הראשון שהיה עור שאמר לו הנשר הגדול שהוא זקן מאד, ואף על פי כן הוא יניק ולא התחיל להיות כלל וכו' והיה זקן נגד כל הזקנים הנזכרים שם, תבין קצת ענין זה. וכן משאר עניני המעשה הנ"ל תוכל להבין קצת גזלת רבנו זכרוננו לברכה ולחכימא ברמיזא:

ובעלים לתרופה מכתב ט מוהר"ן מכתב את הרבנו אור הצחחות סבא דסבין וכן שם מכתב יח. ועוד בכמה מכתבים מכנה את רבנו זקן דקדושה סבא דסבין.

תורה ס' אות ט' – 'חרוב' זה בחינת זקן, בחינת עתיק. כי חרוב הוא ברושים, שהוא בחינת מרדכי. כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (מגלה י'): "תחת הנעצוץ יעלה ברוש" זה מרדכי. ומרדכי הוא בחינת רב חסד, פי הם במספר השווה, שהוא בחינת עתיק.

^{י"ב} תורה זו נאמרה סמוך לפני שבועות שנת תקס"ו ועיין ח"ט סימן נט וסימן לא.

^{י"ג} בתקפא נראה – ב"ש (ש' נדמה לב') וכדמצינו בהרבה מקומות.

^{י"ד} שער מה בשליש האחרון של פ"ג בד"ה והנה נתבאר בקיצור

לקומה שלמה, ובבריאה אבא ואמא דקליפה, וביצירה אריך אנפין דקליפה, ובעשיה עתיק דקליפה. דהיינו שבחטא אדם הראשון התחדש בעולם העשיה קליפה אפילו כנגד עתיק. וביצירה קליפה כנגד אריך אנפין, ובבריאה קליפה כנגד אבא ואמא. ובאצילות קליפה כנגד ז"ן. ורבנו מדבר כאן על אריך אנפין דקליפה שבעולם העשיה שלנו, דהיינו אע"פ שיש קליפה גם כנגד עתיק אבל כאן אנו מדברים על הקליפה שכנגד אריך אנפין שתחתיה.

ומי שפוגע באשה מבחי' זו, נראה שהכוונה לאשה בעלת נשמה גבוהה מאד/ל^ז, ועל כן הקליפה שנבראת כשפוגע בה בהסתכלות אפילו בשוגג/ל^ח, היא בחי' אריך אנפין דקליפה, דהיינו כתר דקליפה, ועל כן **קשה לו להנצל מההרהור^ל**, דהיינו מההרהור הידוע, שהם הרהורי עבירה, **ואף אם יעלים עיניו ממנה מכאן ולהבא,** דהיינו שיפנה פניו לצד אחר או יעצים עיניו **אעפ"כ בכל צד שיפנה תזדמן לו דמותה בדמיונו, כי היא בחי' אריך אנפין של הקליפה, שהם מאפנים ארוכים,** נראה שהכוונה לקליפת לילית ות"פ מחנותיה שכידוע מכשילה בהרהורי עבירה ותאוות ניאוף, ודמותה המכשילה כמו נמצאת בכל צד, כי מתלבשת במחשבה והדמיון של האדם, **וע"כ בכל צד שיפנה תזדמן לו** ולא יכול להפטר ממנה, ולעצור את יצר לבו מלהמשך ולפנות אליה, עד שהוא תכלית הסטייה ופניה מה' ית' :

ודע שצדקה מביאה סגולה גדולה ומועלת מאד להנצל מהרהורי ניאוף, ^{מג} כי צדקה היא גדר אדם, בחי' צדיק חונן ונותן, והיא תכלית החזרה ליושר, ופניה רק אל ה' ית', כי צדקה היא ע"י אמונה ובטחון דהיינו הסתכלות רק אליו ית' שע"י נותן ממונו לצדקה בלא שום חשש כלל שיחסר לו, כי הוא כתינוק בחיק אמו, שסמוך ובטוח שכל מחסורו נמצא אצלה, ממילא הוא בתכלית היושר בלא שום פניה לצד אחר, כי אינו מכיר צד אחר. וממילא מתבטלים כל ההרהורים שהם מהות של פניה לצד אחר. ועיין לק"ה קדושין ג' יא/מ"ו שביאר באופן שונה קצת – שַׁעַל יְדֵי הַצִּדְקָה, שְׁהוּא בְּטוֹל הָעֲבוּדָה וְרָה שֶׁל הַמָּמוֹן, נִתְבַּטְּלִין הַקְּלָפוֹת שֶׁמֵּהֶם נִמְשָׁךְ חֲמִימּוֹת תַּאֲוֹת נֶאֱוָף וְזוֹכָה לְשִׁמְרַת הַבְּרִית/מ"ה. ונ"ל דהיינו הך אלא שדבריו נאמרו בקיצור מאד. כי ממון וניאוף הם תכלית הפניה מהקב"ה, וע"י צדקה חוזר לפנות אליו ית', דהיינו אל שרשו מתבטל כל כח הכפירות דהיינו הפניות לאל אחר שהם ממון וניאוף.

אך אעפ"כ אסור לסמוך ע"ז, ולהיות מעורב עם הנשים ולהרבות שיחה עמהם ח"ו, רק שאינו מזיק לו כ"כ למי שרגיל בנתינת צדקה. אבל הנמצא בין הנשים ושיחותיהם, לא מספיק להתיישר וכבר הוא שוב מתעקם.

^{לו} **כעין שמבואר** במגילה טו. כמה נשים גדולות שמי שראה אותן אזי אח"כ אפילו רק שמע את שמה או את קולה או שזכר בה, התגברה בו התאוה והרהורי עבירה.

^{לח} **אפילו בשוגג** – כך נ"ל מלשון פוגע. מכך שלא אמר מי שמסתכל בה אלא פוגע באקראי ושוגג כנראה. כי רושם דמות הקליפה נרשם בדמיון אפילו בראיה בעלמא בחלקיק השניה.

^{טז} גם בדפדפון מהרהורי, ומתקצו - מהרהור

^{טז} גם בדפדפון ותולד - יעלים, וכן בלקוטי עצות דפוס ישן מחשבות והרהורים אות יד-יעלים, ומתקצו - יעלים

^{טז} בתקפא - פנס

^{טז} גם בדפדפון ותולד - היא, ומתקצו - הוא

^{מג} **ראה אגרא דפרקא** (לרבי צבי אלימלך שפירא מדינוב) – אות קד – קבלתי מן הצדיקים בהודמן ח"ו אל האדם איזה הסתכלות בעבירה או הרהור עבירה והיצר בווער בקרבו, ינדור לצדקה דבר מה וינצל ויחליש כח היצר: עכ"ל. **וצ"ע אולי** קיבל זאת מתלמידי רבנו. רבי צבי אלימלך הוא בעל הבני יששכר נולד בשנת תקמה, וכשנאמרה תורה זו בתקסו היה בן כ"א שנים. היה תלמיד החוזה מלובלין, ונפטר בשנת תרמ"א. ואת ספרו אגרא דפרקא הדפיסו בשנת תריח.

^{מד} **לקוטי הלכות** אה"ע הלכות קדושין הלכה ג אות יא – כי הא בְּהָא תְּלִיא, בְּשׁוֹכֵזִין לְשִׁמְרַת הַבְּרִית, נִמְשָׁךְ הַשֹּׁפֵעַ אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאֵז נִתְבַּטְּלִין הַכְּפִירוֹת וְהָעֲבוּדָה וְרָה, שְׁהוּא בְּחִינַת תַּאֲוֹת מָמוֹן כְּנ"ל. וְכֵן לְהַפֵּךְ, כְּשֶׁמִּבְטְלִין תַּאֲוֹת מָמוֹן שְׁהוּא הָעֲבוּדָה וְרָה, דִּהְיִינוּ עַל יְדֵי שְׁמִרָה בְּצִדְקָה כְּנ"ל, עַל יְדֵי זֶה זֻכָּה לְהִנָּצֵל מִלְּבֹא לְיַד פֶּגֶם הַבְּרִית, כִּי עַל יְדֵי הַצִּדְקָה מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ בְּשֶׁרֶשׁ הַשֹּׁפֵעַ, שְׁהוּא רוֹחֲנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְאֵז אֵין הַקְּלָפוֹת, שֶׁמֵּהֶם כָּל הַתַּאֲוֹת, יְכוּלִין לְהִתְאַחַז בְּשֹׁפֵעַ הַקֹּדֶשׁ כָּלֵל, וְעַל כֵּן נִצּוֹל עַל יְדֵי זֶה מִתַּאֲוֹת נֶאֱוָף שְׂבָא עַל יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת עֲכִירַת הַדְּמִיּוֹת, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהִיצֵר הָרָע וְהַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֵל אַחֵר כְּפִירוֹת,

^{מז} **נמצא לדברי** מוהרנ"ת תאות ניאוף היא שגרמה לאדם שמראה האשה שראה תדבק בו ולא שהיא בעצמה קליפה שקשה להפטר ממנה. וכן משמע מדברי הבן יהוידע אל מגילה טו: זה לשונו – ואביגיל היה לה יופי גדול אשר הידועה ולבו נוטה אליה, כל עת שהוא זוכר אותה שהוא מצייר אותה בלבבו, תתעורר בו תאות הזנות. וכל זה רק לאותם שלבם נוטה לניאוף. אבל צ"ע א"כ מה מיוחד באשה שהיא מבחי' אריך אנפין דקליפה.

וזהו רמזו חז"ל במשנה (אבות פ"א) ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה, היינו שסמכו צדקה להזהרת אל תרבה שיחה עם האשה, לרמזו שאף שאתה עושה צדקה ועניים הם בני ביתך, אעפ"כ אל תרבה וכו' כנ"ל.

אבל אין האיסור רק שלא ירבה, אבל מה שהוא מוכרח אזי כנ"ל שע"י שרגיל בנתינת צדקה אין מזיק לו, וזה נעשה ע"י הצדקה שהיא מצלת מהרהורים^מ הידועים, דהיינו הרהורי עבירה של ניאוף, שהם בחי' אבי אבות הטומאה, בחינות מת, נראה כוונתו כיון שהרהורי העבירה הזו, תופסים את כולו להבדיל מהרהורי תאוות ממון או אכילה שהאדם לא נהנה מהם בעצמם, אבל הרהורי ניאוף מתלבשים בכל הדמיון כל כך עד שנעשה כולו מת כי מנותק לגמרי מחבל הקדושה, דהיינו תכלית הסטייה מה'. וצדקה מצלת מהם, נראה לבאר הטעם כי צדקה היא ממש זה לעומת זה של ניאוף, כי צדיק יסוד עולם חונן ונותן דהיינו חסד דקדושה, לעומתו ניאוף הוא חסד דקליפה, שנותן על מנת לקחת. והקב"ה שונא זימה ועל כן הניאוף הוא תכלית הסטייה והפניה ממנו ית'. לעומת הצדקה שהיא מכח אמונה ובטחון שהן תכלית היושר ושלמות ההסתכלות רק אליו ית'. על כן צדקה מצילה מהרהורי ניאוף, דהיינו שמחזירה את מחשבת ודמיון האדם מתכלית העקמימות לתכלית היושר.

על כן צדקה שהיא בחי' אמונה ובטחון דהיינו הסתכלות רק על ה' מ"ה מצילה מהניתוק הזה בבחי' (משלי י) וצדקה תציל ממות, ה' יצילנו:

עד כאן ביאור חברותא לתורה רמב

ליקוטי תפילות חלק ראשון – תפילה עח (תתעט): מיוסד ע"פ תורה רמ"ב: יהי רצון מלפניך יידי אלהינו ואלהי אבותינו, אל ארך אפים ורב חסד ואמת, שתחס ונתחמל עלי כגדל חנינותיך ותעזרני ותושיעני ותצוני לתן צדקה הרבה לעניים הגונים הרבה לשמך לבד באמת לאמתו, בלי שום פניות וכלי שום שקרים כלל ותהיה ידי פתוחה לפאר ולתן לאביונים הגונים צדקה הרבה, כל מה שיחסר להם,

^מ משנה מסכת אבות פרק א משנה ה' – יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוח, ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה. באשתו אמר, קל וחמר באשת חברו. מכאן אמרו חכמים, כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה, גורם רעה לעצמו, ובוטל מדברי תורה, וסופו יורש גיהנם:

ר"ע מברטנורא יהי ביתך פתוח לרוח. כביתו של אברהם אבינו עליו השלום שהיה פתוח לארבע רוחות העולם, כדי שלא יצטרכו האורחים להקיף למצא הפתח: ויהיו עניים בני ביתך. ולא יקנה עבדים לשמשו. מוטב שיהנו ישראל מנכסיו ולא זרע כנען הארור: באשתו אמר. מדקאמר עם האשה ולא אמר עם אשה, למדנו שבאשתו אמרו. אית דמפרשי, באשתו נדה בלבד, שלא יבא לידי הרגל עברה. ומדברי המשנה נראה, דאפלו באשתו טהורה. וכן אמרו חז"ל (חגיגה ה"ז) מגיד לאדם מה שחז, אפלו שיחה קלה שבין איש לאשתו מגידין לו בשעת הדיון. אלא אם כן צריך לפיטת לדבר מצוה, כגון רב דשח ושחך ועשה צרכיו: מכאן אמרו חכמים. רבנו הקדוש שסדר המשניות כתבה, מדברי חכם זה שאמר ואל תרבה שיחה עם האשה למדו חכמים לומר, כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו. מצאתי כתוב, כשאדם מספר לאשתו קורותיו כן וכן ארע לי עם פלוני, היא מלמדתו לחרור ריב, כגון קרח שספר לאשתו מה שעשה משה שהניח את הלויים תנופה, והביאתו בדבריה לידי מחלוקת. אי נמי, מתוך שהוא מספר לה שחבריו גנבו ובישוהו אף היא מבזה אותו בלבה, וזה גורם רעה לעצמו: ובוטל מדברי תורה. שנמשך אחר דברים בטלים ואינו עוסק בתורה: (ר"ע מברטנורא).

עיקר תו"ט – כל זמן כו'. בין בהיותה טמאה, שהדבור מביא לידי תאוה והתאוה לידי מעשה, ואין לה רעה גדולה מזו שגורם לעצמו. ובין שהיא טהורה, שיותר טוב היה שבזמן שהוא יהיה עוסק בדברי תורה, וזהו שאמר ובוטל מדברי תורה. מדרש שמואל. ונסתחא אחרת מדיקת, כל המרבה: (עיקר תו"ט).

רמב"ם – פתוח. שיהא לך שער פתוח לדרך הולכי דרכים שכל הולך בדרך שיצטרך לדבר או ירעב או יצמא יכנס לבית מיד: ויהיו עניים בני ביתך. יאמר שצריך שיהיו שמשי העניים והדלים והוא יותר ראוי מקנות העבדים וכך היו החכמים מגנים קנות העבדים ומשבחים מי שהעניים שמשו ובני ביתו: באשתו אמר. ידוע שהשיחה עם הנשים על הרוב הוא בעניי המשגל מפני זה אמר שהרבות השיח עמהן אסור כי הוא גורם רעה לעצמו ר"ל שיקנה פחיתות מדות לנפשו והוא רוב התאוה: ובוטל מדברי תורה. מבוואר הוא שמאבד הזמן בעסקים אחרים: וסופו יורד לגיהנם. בעבור שתביא אליו זאת השיחה מן המרי ויתחייב עליו העונש: (רמב"ם)

^מ בתשכס - מהרהורים

^מ עיין תורה עו – וזהו בחינת מעלת הבטחון. כי הבטחון הוא בחינת הסתכלות, שמסתכל וצופה בעיניו להשם יתברך לבד, ובוטח בו, בבחינת (תהלים קמ"ח): "עיני כל אליה ישברו".

^ס ומשלי יא ד'

^י משלי פרק י (ב) לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות:

מצודות דוד (ב) אוצרות רשע – אוצרות הנאספות ברשע לא יועילו בעת בא יום הפקודה כי לא יפדה נפשו בממון. וצדקה – אבל הצדקה מצלת מן המיתה:

משלי פרק יא (ד) לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות:

מצודות דוד (ד) ביום עברה – ביום בא כעס מאת המקום לא יועיל העושר לכופר הנפש כי העומד עליו בוז יבוז למרבית ההון אבל צדקה מצילה מן המיתה:

בשמחה רבה ובחדוה גדולה ובלב טוב ובסבר פנים יפות ואזפה להרבות בצדקה תמיד לשמך לבד פרצונך הטוב, עד שאזכה בכח הצדקה הקדושה להכניע ולשפר ולבטל כח הצדקה של הרשעים המתנגדים אל הקדשה, אשר אתה מכשילם בעניים שאינם הגונים "ולא תעשינה ידיהם תשיה" ולא יהיה להם שום כח נגד עמך ישראל החפצים לעבדך באמת ותמשיך עלינו קדשתך הגדולה, ותשפיע עלינו כח ואמץ מהצדיקים האמתיים וקנים שבקדשה, ובזכותם ובהם נזכה להכניע ולשפר ולבטל מלך זקן וכסיל, לגרש אותו ואת חילותיו מעלינו ומעל גבולנו ואת רוח הטמאה תבער מן הארץ ותבטל מעלינו כל מיני הרהורים רעים הרודפים אחרינו בכל עת, וביותר אחרי החפצים באמת להתקרב אליך, כאשר נגלה לפניך אדון כל מלא רחמים, ונזכה להמשיך עלינו אור פני מלך חיים, אור הפנים דקדשה הנמשך מאריך אנפין דקדשה ותעזרנו להכניע ולשפר ולגרש ולבטל מאתנו כל הרהורים רעים הנמשכין מאריך אנפין דקלפה, ותגן בעדנו שלא תפגע בנו שום אשה רעה אשר שרשה נמשכת משם, ולא שום הרהור רע הנמשך משם מאריך אנפין דקלפה אשר אי אפשר להתחבא ולברח מהרהורים האלה הנמשכין משם, כי בכל צד שפונים, הם מזדמנים ובאים לשם:

ותתפא: אנא השם, מלא רחמים ורב חסד ואמת, חמל עלינו והצילנו מסטרא דמותא, מהרהורי נאוף, שהם נקראים סטרא דמותא והם מרים ממנו, והם נקראים אבי אבות הטמאה חומל דלים, חושב מחשבות לבד ידח ממך נדח, הצילנו מהם שמרנו מהם, רחם על חלושי כח כמונו היום בדור הזה, בעקבות משיחא, אשר ירדנו מטה מטה, באין עוזר וסומך טבענו ביון מצולה ואין מעמד, באנו במעמקי מים ושבילת שטפתנו חוסה עלינו כרב רחמיה, ותן לנו חנינה ולא נאבד, ותן לנו כח להכניע ולשפר ולגרש ולבטל אריך אנפין דקלפה מעלינו ומעל גבולנו, ולא יבא עלינו שום הרהור רע הנמשך משם בצדקתך תחינו ותוציא מצרה נפשנו, כי אתה לבד יודע מי ומי עומדים עלינו בכל עת ובכל יום ובכל שעה, על כל החפצים לשוב אליך ולהתקרב אליך, שמתגברים על כל אחד ואחד ביחוד בהתגברות גדול מאד, ורודפים אחרינו "כאשר ירדף הקרא בזהרים" (שמואל א כו ב). "גדול העצה ורב העלילה", רחם על פלטה הנשארת, והצילנו ממנו ופדנו משחת, "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי", ותשפיע עלינו עצות קדושות אמתיות בכל עת, באפן שנוזכה להנצל באמת מכל מיני הרהורים שפועלים, ולא יעלו ולא יבואו על לבנו כלל, ונזכה לקדשת המחשבה באמת מחיה מתים ברחמים רבים, הקיימנו ונחיה באור פניך, ונחיה ולא נמות מיתת עולם חס ושלום:

ותתפא: זכנו ברחמיה הרבים להרבות בצדקה לשמך לבד באמת, ובזכות הצדקה דקדשה תצילנו ממנו, שהם הרהורים רעים שנקראים טמאת מת כמו שכתוב: "וצדקה תציל ממנו", ותשמרני תמיד שלא אהיה מערב בין הנשים, ולא ארבה שיחה עמהם ואפלו עם אשתי אמצט בשיחה בכל מה דאפשר, ומה שמכרח לדבר עמהם לפעמים, תגן בעדי ותשמרני ברחמיה שלא אהיה נלכד על ידי-זה חס ושלום בשום הרהור רע חס ושלום, ותצילני מהסתכלות רעים ומהרהורים רעים, ולא אתור אחר לבבי ואחר עיני עזרנו כי עליך נשעננו, כי אין לנו על מי להשען כי אם על אבינו שבשמים "הצילני מטיט ואל אטבעה אנצלה משונאי וממעמקי מים, אל תשטפני שבלת מים ואל תבלעני מצולה ואל תאטר עלי באר פיה, פנה אלי וחנני, תנה עזך לעבדך והושיעה לבן אמתך עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ובושו כי אתה ידוד עזרתני ונחמתני אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך":

✱

